

BEHOVSUTREDNING FÖR TILLSYN ENLIGT MILJÖBALKEN 2025–2027

Antagen 2025-02-25 av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Antagen 2025-02-17 av Jävsnämnden

STYRANDE DOKUMENT	
Dokumenttitel	Behovsutredning Miljöbalken 2025–2027
Diarienummer	MSN24/57 & JN25/7
Kategori av styrdokument	Aktiverande
Fastställd av	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och Jävsnämnden
Beslutsdatum	2025-02-25
Giltighetstid	2025
Omfattar	Den tillsyn enligt Miljöbalken som kommunen har ansvar för under tidsperioden
Dokumentansvarig	Chef Miljöenheten, Samhällsbyggnad Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden/Jävsnämnden
Uppföljning	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden/Jävsnämnden. Ses över vid behov dock minst en gång per år

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT	
Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningssätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
2	MÅL FÖR VERKSAMHETEN.....	1
3	FOKUSOMRÅDEN OCH EFFEKT MÅL FÖR NATIONELLA STRATEGIN FÖR MILJÖBALKSTILLSYNEN 2022-2025.....	2
4	TILLSYN	6
5	STYRD TILLSYN	7
5.1	Miljöskyddsverksamheter	8
5.1.1	A-verksamheter	8
5.1.2	B-verksamheter	8
5.1.3	C-verksamheter.....	8
5.1.4	Industriutsläppsverksamheter	9
5.1.5	Tillsynsfrekvens styrd tillsyn miljöskyddsverksamhet.....	9
5.1.6	Nationella tillsynsprojekt.....	11
5.1.7	Strandbad	11
5.1.8	Småbåtshamnar	11
5.1.9	Fordonstvättar	11
5.1.10	Drivmedelsförsäljare	12
5.1.11	Reningsverk mindre	12
5.1.12	Livsmedel och foder	12
5.1.13	Lantbruk med 30-100 djurenheter	12
5.1.14	Jordbruk spannmålsodling över100 hektar	13
5.1.15	Vårdboenden.....	13
5.1.16	Idrottslokaler för skolverksamhet	13
5.1.17	Gym/träningslokaler	13
5.1.18	Tandläkarmottagningar	14
5.1.19	Fordonsverkstäder	14
5.1.20	Textiltvätt.....	14
5.1.21	Tillsyn av kemikalier	14
5.1.22	Golfbanor	15
5.1.23	Konstgräsplaner	16

5.1.24	Lantbruk med färre än 30 djurenheter.....	16
5.1.25	Fastigheter med skrot och avfall	16
5.1.26	Enskilt dricksvatten	16
5.1.27	Hälsoskyddslokaler	17
5.1.28	Fastighetsägarnas egenkontroll	17
5.1.29	Radon i flerfamiljshus	17
5.1.30	Frisörsalonger	18
5.1.31	Kosmetiska produkter	18
5.1.32	Dagvatten	18
5.1.33	Kommunala naturreservat.....	19
5.1.34	Avfallshanteringsplaner för fritidsbåthamnar	19
5.1.35	Sprängämnesprekursorer	19
5.1.36	Tillsyn hantering av jordmassor i exploateringsprojekt	19
5.1.37	Rökfria miljöer	20
5.1.38	Vattenskyddsområden	20
5.1.39	Strandskydd	20
5.1.40	Krogbuller och evenemang	20
5.1.41	Animaliska biprodukter	20
5.1.42	Hästgårdar	21
5.1.43	Prioritering tillsynsbehov	21
5.1.44	Tillsynsfrekvens behovsprioriterad tillsyn	22
5.2	Händelsestyrd tillsyn	23
5.2.1	Ostlänken	24
5.2.2	Förorenade områden	24
5.2.3	Köldmedierapporter	24
5.2.4	Miljöskyddsärenden	25
5.2.5	Hälsoskyddsärenden.....	25
5.2.6	Avloppsärenden	25
5.2.7	Olyckor	25
5.2.8	Minireningsverk	25
5.2.9	Resursbehov händelsestyrd tillsyn.....	26
5.3	Skattefinansierad tillsyn	26
5.3.1	Sanktionsavgifter och åtalsanmälningar	26
5.3.2	Fosforfällor	27
5.3.3	Obefogade klagomål	27
5.3.4	Planer och projekt	27
5.3.5	Avfallsdispenser	28

5.3.6	Service och vägledning	28
5.3.7	Ostlänken	28
5.3.8	Objektburen smitta - smittspårning	28
5.3.9	Risiklassning av enskilda avlopp.....	28
5.3.10	Resursbehov skattefinansierad tillsyn.....	29
6	TOTALT RESURSBEHOV TILLSYN MILJÖBALKEN 2025-2027	30
7	ÄNDRINGSHISTORIK.....	31

1 INLEDNING

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över vid behov dock minst en gång per år. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan. Den operativa tillsynsmyndigheten ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

Miljöenheten utför tillsyn på uppdrag av både Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och Jävsnämnden.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har gett ut Kommunala behovsutredningar, en skrift om tillsynsbehov för miljötillsyn och livsmedelskontroll. Skriften syftar till att beskriva hur en behovsutredning kan genomföras och vilka bedömningar kommunen behöver göra. Denna behovsutredning bygger på den modell som SKR tagit fram.

2 MÅL FÖR VERKSAMHETEN

Miljöbalkens bestämmelser syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl.

Sverige har även ett miljömålssystem som består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål. Generationsmålet är ett övergripande mål som inriktar den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. De 16 miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Agenda 2030 är en utvecklingsagenda som består av 17 mål med sammanlagt 169 delmål. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling, den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Nyköpings kommun jobbar utifrån perspektiven i det dagliga arbetet.

Kommunfullmäktige i Nyköping har beslutat om fyra hållbarhetsprogram.

- *Program för ekologisk hållbarhet*
- *Program för effektiv organisation*
- *Program för ekonomisk hållbarhet*
- *Program för social hållbarhet*

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och Jävsnämnden arbetar för måluppfyllelse inom alla miljökvalitetsmål men har prioriterat områdena ingen övergödning, giffri miljö och god bebyggd miljö. Prioriterade för tillsyn är känsliga grupper som barn, sjuka och äldre.

3 FOKUSOMRÅDEN OCH EFFEKTMÅL FÖR NATIONELLA STRATEGIN FÖR MILJÖBALKSTILLSYVEN 2022-2025

Denna har förlängts av Naturvårdsverket för att gälla till 2025.

Fokusområde	Effektmål	Tidsplan, precisering
1 Masshantering	Masshantering sker på ett resurseffektivt sätt och minimerar risken för diffus spridning av gifter i samhället	Tillsynskampanj 2023-2025
2 Illegal avfallshantering	- Tillsynsmyndigheternas förmåga att upptäcka illegal avfallshantering ökar - Tillsynsinsatser för att förbygga och upptäcka brott inom avfallshantering sker koordinerat genom regional miljöbrottsamverkan - Minskning av antalet otillåtna avfallstransporter, både nationella och gränsöverskridande - Verksamhetsutövarna har ökad kunskap om lagstiftningen och hanterar avfall på rätt sätt	Tillsynskampanj 2023-2025
3 Återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall	- Det är tydligt för den som hanterar, köper och säljer återvunnet material när avfall upphör att vara avfall och i stället klassas som en produkt. Det är avgörande för vilken lagstiftning som ska tillämpas. - Verksamhetsutövaren ska känna till och uppfylla anteckningsskyldighet om avfall som upphör att vara avfall.	Tillsyn antecknings-skyldigheten
4 Tillsyn av prioriterade förorenade områden med riskklass 1 och 2	Tillsynsmyndigheterna har tillräcklig förmåga och kunskap att kunna bedriva tillsyn av prioriterade förorenade områden.	Kommunala handlingsplaner klara 2025

	• <i>Samtliga tillsynsmyndigheter bedriver aktivt tillsyn utifrån en fastställd handlingsplan eller motsvarande styrdokument.</i>	
5 Anmälan om avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada	• <i>Tillsyn vid avhjälpande av förorenade områden utvecklas så att dessa ärenden handläggs, rättssäkert, mer effektivt och med miljömässigt motiverade krav.</i>	Kunskaps-uppbyggnad
6 Invasiva främmande arter	• <i>Tillsynsvägledning som möter tillsynsmyndigheternas behov finns på plats.</i> • <i>Ökad kunskap om risker för spridning av invasiva främmande arter hos verksamhetsutövare.</i> • <i>Riskbaserad och planerad tillsyn, utifrån arten och platsen, genomförs på ett systematiskt sätt i prioriterade geografiska områden.</i> • <i>Förekomst av vattenlevande IAS-arter i handeln har minskat.</i>	Kunskaps-uppbyggnad
8 Påverkan på naturvärden i grunda havsvikar	• <i>Planerad riskbaserad tillsyn bedrivs längs hela kusten i grunda exponeringsskyddade havsvikar.</i> • <i>Minskad förlust av livsmiljöer i grunda exponeringsskyddade havsvikar genom tillsynsåtgärder.</i> • <i>Effektivare tillsyn genom ökad samordning mellan olika tillsynsuppdrag.</i> • <i>Effektivare tillsyn genom ökad vägledning.</i>	Strandskyddstillsyn. Minst 50% planerad tillsyn 2022-2025
9 Fordonstvättar och fordonsverkstäder	• <i>En ökad kunskapsnivå hos verksamhetsutövare och effektivare tillsyn ger en förbättrad egenkontroll med ett stärkt miljöskydd i förlängningen</i>	Tillsynskampanj 2023-2025
10 Uppdaterade miljöbalkstillstånd	• <i>Tillsynsmyndigheterna har kännedom om gällande miljöbalkstillstånd och ökad kompetens om hantering av</i>	Kartläggning och bedömning av

	<i>föråldrade miljöbalkstillstånd så att tillstånd till miljöfarlig verksamhet avspeglar bästa möjliga teknik och det skydd för människors hälsa och miljön som behövs.</i>	tillstånd 2022-2025
11 Kvalitetssäkrad kontroll - utsläpp till vatten	• <i>Ökad kunskap om och förbättrad kvalitet på provtagning och flödesmätning vid avloppsreningsverk. En god egenkontroll och tydliga kontrollprogram medför ökad lagefterlevnad.</i>	Bedömning av egenkontroll senast 2024
12 Dagvatten	• <i>Att genom tillsyn på dagvatten höja kunskapen hos såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter, vilket kan bidra till att minska den negativa miljöpåverkan från dagvatten och nå en hållbar dagvattenhantering. Tillsammans kan tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare identifiera brister, som i ett nästa steg kan åtgärdas, till skydd för människors hälsa och miljö.</i>	Tillsynskampanj VA-huvudmän 2025
13 Energihushållning	• <i>Genom bred samverkan kring metodutveckling öka tillsynsmyndigheternas kompetens och kapacitet att använda tillsynen som verktyg för att stärka tillämpningen av 2 kap. 5 § miljöbalken.</i>	Tillsyn utifrån ny vägledning
14 Små avlopp	• <i>De kommunala tillsynsmyndigheterna har större precision i att välja ut och tillsyna de avloppsanläggningar som medför störst risk för negativ påverkan på hälsa och miljö. Det betyder att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning.</i>	Återkommande tillsyn på små avlopp

	<i>Tillsynen leder till att de små avloppsanläggningarna har liten påverkan på hälsa och miljö.</i>	
15 Växtnärings-läckage från jordbruk och hästgårdar	<i>Genom uppföljning av lagefterlevnaden gällande lagring och spridning av gödsel minskar riskerna för läckage av näringsämnen från jordbruk och hästgårdar.</i> <i>Tillsynsmyndigheternas förmåga att välja ut och bedriva tillsyn på de jordbruk och hästgårdar som har störst risk för näringsläckage till vattenförekomster ökar.</i> <i>Genom utbildnings- och vägledningsinsatser blir tillsynen över växtnäringslagstiftningen mer enhetlig och rättssäker i hela landet.</i>	Utbildning och tillsynsprojekt 2025
16 Inomhusmiljö i bostäder	<i>God inomhusmiljö i bostäder. Fastighetsägarna bedriver egenkontroll och tillsynsmyndigheterna arbetar förebyggande och utövar en effektiv bostadstillsyn.</i> <i>Tillsynsmyndigheternas kunskap om förebyggande bostadstillsyn har ökat och fler kommuner arbetar metodiskt med förebyggande bostadstillsyn.</i>	Tillsynsprojekt 2023-2025
17 Likvärdig tillsyn av yrkesmässig hygienisk verksamhet	<i>Variation i bedömningen av verksamheter minskar, miljökontoren har en ökad kunskap om verksamheterna och kan göra tillförlitliga bedömningar.</i>	Seminarie serie
18 Bassängbad	<i>God vatten- och luftkvalitet i bassängbad. Verksamhetsutövarna har kunskap om riskerna med sin verksamhet och bedriver egenkontroll.</i> <i>Verksamhetsutövarna och tillsynsmyndigheterna har kunskap om Folkhälsomyndighetens nya allmänna råd (HSLF-FS 2021:11) och tillhörande vägledning om bassängbad och</i>	Tillsyn 2022-2025

	<i>tillsynsmyndigheterna tillämpar dessa vid tillsyn.</i>	
19 Inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola. Extra fokus under perioden är städning.	• <i>God inomhusmiljö i förskolor och skolor. Verksamhetsutövarna har en god egenkontroll och tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn regelbundet. Folkhälsomyndigheten anser att med regelbunden tillsyn av förskolor och skolor avses tillsyn oftare än vart femte år.</i> • <i>Verksamhetsutövarna har kunskap om Folkhälso-myndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:19) om städning och bedriver egenkontroll. Tillsynsmyndigheterna har vid tillsyn kontrollerat efterlevnaden av de allmänna råden om städning i förskolor och skolor.</i>	Tillsyn 2022-2025

4 TILLSYN

Varje kommun utövar genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt 9 kapitlet miljöbalken, med vissa undantag. I reglemente för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som är antagen av kommunfullmäktige 2024-11-12 anges att nämnden har fått bland annat detta ansvar. Jävsnämnden har fått motsvarande ansvar för tillsynen på verksamheter som Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har driftsansvar för. Detta gäller till exempel kommunala avloppsreningsverk, avfallsanläggningar och vägar.

Enligt 1§ kapitel 26 miljöbalken gäller "Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska:

1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,
2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, och
3. fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga. *Lag (2020:627).*

Behovsutredningen har delat in tillsynsbehovet i fyra kategorier i enlighet med Sveriges kommuner och regioner. De fyra kategorierna är:

- *Styrd tillsyn*
- *Behovsprioriterad tillsyn*
- *Händelsestyrd tillsyn*

- *Skattefinansierad tillsyn*

5 STYRD TILLSYN

De verksamheter som har störst behov och krav på tillsyn är de tillståndspliktiga verksamheterna samt de anmälningspliktiga miljö- och hälsoskyddsverksamheterna. För dessa verksamheter styrs tillsynen via lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. I Nyköpings kommun finns cirka 330 verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och som kommunen har tillsyn över.

Tillsynsbehovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter och styrs av staten i lagstiftning. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten samt Strålsäkerhetsmyndigheten. Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Tillsynsbehovet är detsamma oavsett om det är en statlig eller kommunal myndighet som utför den operativa tillsynen.

5.1 Miljöskyddsverksamheter

Med miljöfarlig verksamhet avses:

- *utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten*
- *användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller*
- *användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.*

Miljöfarlig verksamhet är mycket omfattande och regeringen har därför i miljöprövningsförordningen definierat vilka verksamheter och åtgärder som avses i 9 kapitlet miljöbalken som är tillståndspliktiga och anmälningspliktiga.

Nyköpings kommun har tagit över miljötillsynen för 16 stycken nu aktiva tillståndspliktiga verksamheter i kommunen. Nuvarande beslut om överlåtelse av tillsyn är från 1999 med en revidering 2004. Begäran om nytt övertagande görs hos länsstyrelsen av kommunfullmäktige.

5.1.1 A-verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från Mark- och miljödomstolen kallas A-verksamheter. I Nyköping gäller detta till exempel Skavsta flygplats. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har inte tagit över tillsynen över någon A-verksamhet, men deltar vid samråd vid verksamheterna.

5.1.2 B-verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från länsstyrelsen (miljöprövningsdelegationen) kallas B-verksamheter. 16 av dessa har Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden samt Jävsnämnden tagit över tillsynsansvaret på från länsstyrelsen. Exempel på tillståndspliktiga verksamheter i Nyköpings kommun är större lantbruk, avfallsanläggningar och täkter.

5.1.3 C-verksamheter

Verksamheter som är anmälningspliktiga till miljöenheten kallas C-verksamheter. I miljöprövningsförordningen framgår vilka verksamheter som är anmälningspliktiga och vilka som är tillståndspliktiga. Exempel på anmälningspliktiga verksamheter är drivmedelsförsäljare, fordonslackerare och skjut- och motorbanor.

5.1.4 Industriutsläppsverksamheter

I Nyköping finns verksamheter som omfattas av industriutsläppsbestämmelserna som är en följd av industriutsläppsdirektivet, IED. Det är endast vissa tillståndspliktiga verksamheter som berörs och i Nyköping är de i dagsläget sju stycken. De verksamheter som Miljöenheten har tillsyn över och som lyder under IED är fem lantbruk, Björshults avfallsanläggning samt Rörmontage AB. Bestämmelserna medför skärpningar i kraven att tillämpa bästa möjliga teknik och att redovisa utsläpp.

Den operativa tillsynsmyndigheten ska, med utgångspunkt i myndighetens tillsynsplan, upprätta och regelbundet uppdatera ett tillsynsprogram för varje verksamhet som är tillståndspliktig enligt IED-bestämmelserna.

I tillsynsprogrammet ska tillsynsmyndigheten bestämma hur ofta tillsynsbesök ska genomföras. Tiden mellan två tillsynsbesök ska bestämmas utifrån en bedömning av verksamhetens risk för miljön. Om verksamheten innebär betydande risker för miljön får tiden inte överskrida ett år och i andra fall får den inte överskrida tre år. Dessa anläggningar ingår i tillsynsplan 2025.

I tillsynsplan för respektive nämnd finns tillsynsprogram för IED verksamheterna.

5.1.5 Tillsynsfrekvens styrd tillsyn miljöskyddsverksamhet

Bransch (tillsynsområde)	Tillsynsintervall	Antal objekt			
4			2025	2026	2027
Stena Recycling	1	1	1	1	1
Saint-Gobain deponin i Vrena	1	1	1	1	1
Krematoriet	1	1	1	1	1

Stigtomta reningsverk[1]	1	1	1	1	1
Rörmontage	1	1	1	1	1
Täkt B - Nyköpings bergmaterial Bergtäkt Ekeby	1	1	1	1	1
Täkt B - Bergtäkt Bälunge-Oppeby	1	1	1	1	1
Täkt B - Bergtäkt Hagnesta	1	1	1	1	1
Täkt - Grustäkt Eriksdals grus Ab Eneby Larslund	1	1	1	1	1
Påljunghage kross	1	1	1	1	1
Sjukhuset	1	1	1	1	1
Björshults avfallsanläggning[2]	1	1	1	1	1
Mellanlager för trädgårdsavfall[3]	1	7	7	7	7
Nyköpings bussdepå	1	1	1	1	1
Jordbruk tillståndspliktiga B (200-400)	1	4	4	4	4
Jordbruk tillståndspliktiga B(>400)	1	2	2	2	2
Jordbruk, djur 100-300 C	2	6	4	2	4
Täkter, krossar och asfaltsverksamheter. C	2	4	4	0	4
Betongindustrier	2	3	0	3	0
Reningsverk större[4]	2	10	0	10	0
Reningsverk större icke-kommunala	2	4	0	4	0
Skrothantering	2	2	0	2	0
Fordonstvättar	2	14	14	0	14
Lack och lösningsmedel	2	5	0	5	0
Livsmedel och foder (+fiskodling)	2	3	0	3	0
Avfallsverksamheter kommunala (ÅVC + mellanlager/snöupplag)[5]	2	7	0	7	0
Avfallsverksamheter icke-kommunala	2	11	0	11	0
Drivmedelsförsäljare	2	24	24	0	24
Metallverkstäder	3	6	0	6	0
Plasttillverkare	3	7	0	7	0
Energianläggningar	3	6	0	0	6
Skjut- och motorbanor	3	16	0	16	0
Totalt antal miljöskyddsverksamheter		154	72	102	78
Antal verksamheter MSN		128	63	76	69

Antal verksamheter Jävsnämnden		26	9	26	9
Resursbehov styrd tillsyn MSN i timmar			717	847	777
Resursbehov styrd tillsyn Jävsnämnden i timmar			108	278	108

[1] Tillsyn utförs av Jävsnämnden

[2] Tillsyn utförs av Jävsnämnden

[3] Tillsyn utförs av Jävsnämnden

[4] Tillsyn utförs delvis av Jävsnämnden

[5] Tillsyn utförs delvis av Jävsnämnden

5.1.6 Nationella tillsynsprojekt

Varje år genomför flera av de nationella myndigheterna tillsynsprojekt. Dessa är en stor möjlighet till kompetensutveckling och samverkan mellan landets kommuner. Miljöenheten deltar i de projekt som bedöms rymmas inom uppdraget. Deltagande stäms av med kontoret för politisk beredning och samordning innan uppstart.

5.1.7 Strandbad

I Nyköpings kommun finns 18 strandbad som har regelbunden vattenprovtagning. Ingen regelbunden tillsyn i övrigt sker på strandbaden utan endast efter klagomål. I kommunen finns även en badplats som lyder under badvattendirektivet och den ska ha en badvattenprofil som beskriver badvattnet, eventuella föroreningskällor, algutbredning, kontrollpunkter och åtgärder mot föroreningar. Det finns även flera badplatser som används utan att någon provtagning sker.

5.1.8 Småbåtshamnar

I Nyköping har flera båtbottentvättar med reningsanläggningar installerats i småbåtshamnar och ytterligare några är på gång. Dessa utgör en viktig del i att minska utsläpp av bland annat zink, koppar och TBT (tributyltenn), diuron och irgarol i våra vatten och sediment. För att reningsanläggningarna ska fungera krävs tömning, filterbyten, rutiner och provtagning.

5.1.9 Fordonstvättar

Fordonstvättar som tvättar mer än 5000 personbilar per kalenderår är anmälningspliktiga. I Nyköpings kommun finns ett tjugotal fordonstvättar som tvättar färre bilar än 5000 stycken men som ändå kan ha stor miljöpåverkan. Vid fordonstvätt släpps metaller, oljeprodukter och andra organiska och oorganiska ämnen ut med avloppsvattnet. Föroreningarna härrör från tvättkemikalier, smuts från vägbeläggning, fordon och däck. Förutom avloppsvattnet uppstår miljöpåverkan även genom vattenförbrukning samt avfallshanteringen. Det avfall som uppkommer vid fordonstvättar utgörs till stor del av farligt avfall från rening av avloppsvatten, främst

oljehaltigt material. De fordonstvättar som inte är anmälningspliktiga bedöms kräva regelbunden tillsyn och tillsynen samordnas med inspektionerna på de anmälningspliktiga verksamheterna

5.1.10 Drivmedelsförsäljare

Drivmedelsförsäljare som säljer mer än 1000 kubikmeter drivmedel per kalenderår är anmälningspliktiga. I Nyköpings kommun finns några drivmedelsförsäljare som ligger under anmälningsgränsen och miljöenheten bedömer att dessa kräver återkommande tillsyn. På en drivmedelsförsäljningsstation kan miljöpåverkan ske på flera sätt, exempelvis genom avfallshantering, skötsel och kontroll av oljeavskiljare, hur spillzoner är utformade och längd på slangar för tankning. Tillsynen samordnas med tillsyn på de anmälningspliktiga drivmedelsförsäljarna.

5.1.11 Reningsverk, mindre

Avloppsvatten innehåller föroreningar och smittämnen och det är därför viktigt att avloppsreningsverken sköts på rätt sätt så att de inte påverkar miljön eller människors hälsa negativt. Avloppsreningsverk som är dimensionerade för färre än 200 personekvivalenter är inte anmälningspliktiga till miljöenheten. Miljöenheten bedömer dock att de cirka 30 avloppsreningsverken som är dimensionerade för fler än 25 personekvivalenter i kommunen kräver återkommande tillsyn för att kontrollera att de sköts på rätt sätt. Vid tillsynen kontrolleras att tillverkarens rutiner följs, exempelvis att slamtömning och kemikaliepåfyllning sker med rätt intervall. Dessa avloppsreningsverk har krav på regelbunden provtagning av avloppsvattnet för att säkerställa att reningen fungerar och miljöenheten granskar de inkomna rapporterna och följer upp vid behov.

5.1.12 Livsmedel och foder

Enligt miljöprövningsförordningen är vissa verksamheter som på olika sätt hanterar livsmedel och foder anmälningspliktiga. Dessa verksamheter har återkommande tillsyn. I Nyköping finns Högåsens vattenverk samt Stigtomta kvarn som hanterar livsmedel och foder men dessa verksamheter är inte anmälningspliktiga. Miljöenheten bedömer att dessa verksamheter behöver regelbunden tillsyn och att inspektionen kan samordnas med de anmälningspliktiga verksamheterna i branschen.

5.1.13 Lantbruk med 30-100 djurenheter

Miljöenheten har tillsynsansvaret för miljöfrågor på verksamheter som har mellan 30 och 100 djurenheter, men dessa verksamheter är inte anmälningspliktiga enligt miljöbalken. I Nyköpings kommun finns det runt 25 verksamheter i detta spann och miljöenheten bedömer att dessa kräver regelbunden tillsyn. Miljöenheten har tillsynsansvar för att lagringskapaciteten för gödsel är tillräcklig, att dokumentation av gödselproduktionen finns. Miljöenheten kontrollerar även att det finns växtodlingsplan, bekämpningsmedelshanteringen och i förekommande fall

kontrolleras även farligt avfall, oljeavskiljare, cisterner, köldmedia och energianvändningen.

5.1.14 Jordbruk spannmålsodling över 100 hektar

Spannmålsodlare kan påverka miljön bland annat genom deras användning av bekämpningsmedel och miljöenheten bedömer att det finns cirka 55 stycken större spannmålsodlingar som behöver återkommande tillsyn. Miljöenheten har ansvar för att kontrollera hanteringen och förvaringen av bekämpningsmedel, att de har en sprutjournal samt att sprutan är godkänd och att de är behöriga att använda bekämpningsmedel. Miljöenheten kontrollerar även att verksamheterna har en växtodlingsplan med uppgifter om kvävetillgång. I förekommande fall kontrolleras även farligt avfall, oljeavskiljare, cisterner, köldmedia och energianvändningen.

5.1.15 Vårdboenden

Lokaler för vård är till exempel äldreboenden, gruppbostäder, flyktingboenden och HVB-hem. Dessa verksamheter med lokaler för gemensamt nyttjande samt med personer som sover där bedöms kräva återkommande tillsyn och ingår i Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens prioriterade grupper.

5.1.16 Idrottslokaler för skolverksamhet

Idrottslokaler som används av elever under skoltid och ligger i angränsning till en skola har inspekterats i samband med utbildningsverksamheten men ansvarsfrågan har varit problematisk. I kommunen finns cirka 30 gymnastiksalor som används av elever. I idrottslokaler bedöms det finnas ett antal risker för människors hälsa, smittspridning mellan människor men också objektburen smitta (exempelvis legionella), bristfällig städning och rengöring, buller från fasta installationer samt dålig ljuddämpning i lokalerna och ej tillräcklig ventilation. Idrottslokalerna bedöms kräva återkommande tillsyn.

5.1.17 Gym och andra träningslokaler

Gym och träningslokaler är verksamheter där många människor vistas och rör sig. I dessa verksamheter finns det många kontaktytor och utrymmen där det finns risk för smittspridning mellan människor samt objektburen smitta (exempelvis legionella). I lokalerna bör det finnas tillräcklig ventilation samt en god ljudmiljö. I kommunen finns uppskattningsvis cirka 15 gym och träningslokaler. Miljöenheten planerar besök på dessa verksamheter under 2025 och kommer efter detta att bedöma eventuellt fortsatt tillsynsbehov.

5.1.18 Tandläkarmottagningar

Amalgam användes länge för att laga tänder men trots att det inte används längre finns det kvar både i tänder och i avloppsledningar. Amalgam i fyllningar är en stor källa till kvicksilverutsläpp i Sverige. Vid tillsyn på tandläkarmottagningar kontrolleras amalgamavskiljare inklusive rutiner för skötsel och kontroll, provtagningsresultat av

vatten efter amalgamavskiljarna, hantering av kemikalier och farligt avfall samt att avloppsledningar som kan innehålla kvicksilver är uppmärskade. Miljöenheten bedömer att tandläkarmottagningar kräver återkommande tillsyn.

5.1.19 Fordonsverkstäder

Fordonsverkstäder kan påverka miljön på flera olika sätt och det är därför viktigt att verksamheten bedrivs säkert. Exempelvis är det viktigt att spill inte sprids till mark, dagvatten eller via golvbrunnar till hav eller åar. Det är även viktigt att tvättvatten från avspolning av fordon hanteras på rätt sätt och verksamheten har kontroll över att de kemikalier som hanteras i verksamheten sker på ett säkert sätt. På fordonsverkstäder uppkommer även farligt avfall och det är även viktigt att detta hanteras på ett säkert sätt. I Nyköping finns knappt 50 fordonsverkstäder och miljöenheten bedömer att dessa verksamheter kräver återkommande tillsyn.

5.1.20 Textiltvätt

I kommunen finns en textiltvätt med utsläpp till det kommunala spillvattennätet och reningsverket. Tillsyn gäller bland annat kemikaliehantering, provtagning av tvättvatten, energiförbrukning och transporter. Verksamheten bedöms behöva tillsyn regelbundet.

5.1.21 Tillsyn av kemikalier

Kommunens tillsynsansvar för kemikalier är omfattande. Kommunen har för närvarande endast återkommande tillsyn på växtskyddsmedel hos lantbruk och har deltagit i nationella tillsynsprojekt men ingen ytterligare planerad tillsyn.

Tillsynen kan delas in i tre områden:

- A. Tillsyn av kemiska produkter
- B. Tillsyn av bekämpningsmedel
- C. Tillsyn av varor

Tillsyn av kemiska produkter

Det finns många kemiska produkter vars egenskaper gör att de kan vara farliga för människor och miljön. Det finns därför bestämmelser om exempelvis hur de ska märkas och förvaras. Kommunen ansvarar exempelvis för tillsyn av att märkningen är på svenska, att det finns piktogram, namn på tillverkare och att den är lättläst med mera. Kommunen har även tillsynsansvar på att barnskyddande förslutning finns på produkter där detta är ett krav och att den fungerar samt att de kemiska produkterna förvaras på ett godtagbart sätt i butiken. Vissa produkter har även specialbestämmelser som grilltändvätska, lampolja, färg, lack samt tvätt- och rengöringsmedel. För närvarande utförs ingen regelbunden tillsyn.

Tillsyn av bekämpningsmedel

Bekämpningsmedel är produkter som förebygger eller motverkar att djur eller växter orsakar skada och de kan antingen vara biocider eller växtskyddsmedel. Vid tillsyn av biocidprodukter och växtskyddsmedel kontrolleras att företagen följer aktuella regler, att produkterna är rätt märkta och förpackade samt att de är tillåtna eller godkända av Kemikalieinspektionen.

Kommunen behöver årligen rapportera till Kemikalieinspektionen vilken tillsyn av växtskyddsmedel i detaljhandeln som har utförts. Kommunen behöver då svara på hur många inspektioner inom detaljhandeln som har utförts, hur många inspektioner har utförts där man kontrollerade godkännande, märkning, överlåtelsetillstånd för särskilt farliga kemiska produkter, förpackning och förvaring av växtskyddsmedel. Kommunen behöver även svara på vilka åtgärder som har vidtagits vid brister, exempelvis miljöstraffsavgifter, förbud eller åtalsanmälningar. För närvarande består tillsynen av granskning av anmälningar från verksamheter och tillsyn på hantering inom lantbruk.

Tillsyn av varor

Kommunen ansvarar för tillsyn över butikers och grossisters försäljning av varor om de i sin tur har köpt varorna från svenska leverantörer. Exempel på varor som kommunen har tillsyn över är hemelektronik, leksaker, skor, kläder och inredning. Exempel på tillsyn som kommunen kan göra är att kontrollera om det finns ämnen över en viss förbjuden halt i en vara. Kommunen kan även ha tillsyn på elektriska och elektroniska produkter där det finns krav på dokumentation och märkning. Det finns även krav på att företag som säljer varor som innehåller vissa särskilt farliga ämnen kan lämna information till kunder. En vara kan omfattas av flera olika regelverk exempelvis leksaker som är strängt reglerade medan andra varor inte omfattas av lika många regler.

5.1.22 Golfbanor

På golfbanor sker regelbundet spridning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel och miljöenheten har tillsyn över hur det utförs. Om delar av golfbanan ligger inom ett vattenskyddsområde gäller särskilda regler. Förutom själva spridningen sker även en hantering av kemikalier på golfbanorna. Idag sker endast en begränsad tillsyn i samband med till exempel nationella projekt.

5.1.23 Konstgräsplaner

Det finns idag cirka 1200 konstgräsplaner i Sverige och flera nya planer byggs varje år. För att underlaget på en konstgräsplan ska ha de önskade egenskaperna fylls planen med stora mängder fyllnadsmaterial, oftast i form av gummigranulat.

De gummigranulat som används på konstgräsplaner är SBR (återvunna bil- och maskindäck), EPDM (nyttillverkat vulkaniserat industrigummi) eller TPE (nyttillverkad termoplast). Olika typer av organiskt fyllnadsmaterial förekommer också (till exempel kork, bark och kokosfiber). Användningen av organiskt fyllnadsmaterial är än så länge begränsad.

Den typ av gummigranulat som används i konstgräsplaner är så små (2-3 mm) att de räknas som mikroplast när de sprids till miljön. Regelbunden användning och skötsel av konstgräsplaner leder till att gummigranulat försvinner från planen och behöver ersättas. En del av detta svinn sprids till miljön. De gummigranulat som används i konstgräsplaner kan innehålla olika typer av farliga ämnen. I Nyköping finns åtta planer med gummigranulat och tre konstgräsplaner med övriga material (sand och nålfiltsmatta). Miljöenheten planerar att ha sporadisk tillsyn av konstgräsplanerna i kommunen.

5.1.24 Lantbruk med färre än 30 djurenheter

Miljöenheten har tillsynsansvaret för miljöfrågor på verksamheter med mindre än 30 djurenheter, men dessa är ej anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Då miljöenheten ibland får klagomål på dessa verksamheter bedöms de kräva tillsyn. Främst gäller det hästgårdar där det ofta är brist på egen spridningsareal vilket kan leda till problem med gödselhantering. Andra tillsynsområden är till exempel avfall, kemikalier och cisterner.

5.1.25 Fastigheter med skrot och avfall

I kommunen finns ett antal kända fastigheter på vilka det förvaras en mängd skrot och avfall. Dessa tillhör miljöenhetens tillsynsområde då en del av det som förvaras på fastigheterna är miljöfarligt. Miljöenheten får varje år in ett antal klagomål på fastigheter med skrot och avfall. Genom att bedriva samlad tillsyn på dessa fastigheter effektiviseras arbetet. Idag bedrivs ingen förebyggande tillsyn på dessa fastigheter.

5.1.26 Enskilt dricksvatten

Enskilda brunnar har inte sällan problem med vattenkvalitén. Kvalitetsproblemen ser olika ut i bergborrade och grävda brunnar men den vanligaste orsaken till dåligt dricksvatten i båda typerna var för hög halt mikroorganismer, till exempel bakterier. Arsenik är den vanligaste orsaken till otjänligt dricksvatten bland bergborrade brunnar och uran, nitrat och koppar bland de grävda brunnarna. Höga halter av natrium och klorid kan tyda på ett överuttag av grundvatten. Tillsyn av större dricksvattentäkter sker enligt livsmedelslagstiftningen. Med stöd av miljöbalken har miljöenheten tillsyn över enskilda och mindre anläggningar. Idag sker ingen tillsyn av enskilt dricksvatten.

5.1.27 Hälsoskyddslokaler

Enligt 45§ förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

1. byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen,
2. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande,
3. samlingslokaler där många människor brukar samlas,

4. hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad,
5. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor,
6. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling,
7. lokaler för förvaring av djur.

Vissa av dessa lokaler är anmälningspliktiga och har regelbunden styrd tillsyn. Tillsyn av hotell, gym, campinganläggningar, lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som till exempel massage samt lokaler för förvaring av djur sker vid klagomål. Miljöenheten bedömer att för att få en bild av hur verksamheterna sköts kan ett slumpmässigt urval inspekteras exempelvis av campinganläggningar och gym.

5.1.28 Fastighetsägarnas egenkontroll

Enligt miljöbalken ska ägare till flerbostadshus bedriva egenkontroll. Det innebär att fastighetsägaren på ett systematiskt sätt ska planera och kontrollera verksamheten för att undvika hälsoproblem för de boende och skador på miljön. Miljöenheten bedömer att tillsyn på fastighetsägarnas egenkontroll behövs med anledning av det ökande antalet klagomålsärenden som årligen inkommer till enheten. Med anledning av pandemin arbetar många hemifrån och detta har medfört att klagomål om störningar har ökat. Ingen förebyggande tillsyn sker idag.

5.1.29 Radon i flerfamiljshus

Det enda sättet att upptäcka radon är att mäta. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att radon i bostäder orsakar 500 lungcancerfall per år i Sverige. I Nyköping finns drygt 16 700 lägenheter. Nyköpingshem har en plan för att mäta sina lägenheter men tillsyn behövs hur övriga fastighetsägare valt att göra. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har ansvaret för den operativa tillsynen i befintliga bostäder och i lokaler dit allmänheten har tillträde. Ingen systematisk tillsyn sker idag.

5.1.30 Frisörsalonger

Enligt §45 förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet bland annat åt lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling. Frisörer räknas som en av dessa och för att få en övergripande bild över av hur frisörverksamheterna följer gällande lagstiftning kan tillsyn att ske i projektform där ett urval av ett antal verksamheter inspekteras. I dagsläget sker ingen planerad tillsyn.

5.1.31 Kosmetiska produkter

Kosmetiska produkter är produkter som används utanpå kroppen eller på tänderna, till exempel tvål, schampo, solskyddsprodukter, smink och tandkräm.

Läkemedelsverket utfärdar inga tillstånd och det sker ingen förhandsgranskning av kosmetiska produkter. Istället kontrolleras efterlevnaden av reglerna genom tillsyn.

Kommunen har främst tillsynsansvar för detaljhandeln och att de kosmetiska produkterna där följer bestämmelserna för märkning, att inga förbjudna ämnen ingår i produkterna, att tillverkare och importörer har anmält verksamheten till

Läkemedelsverket respektive Kemikalieinspektionen samt att ämnen som får användas i kosmetiska och hygieniska produkter följer föreskrivna villkor. I

genomförda tillsynsprojekt har behov uppmärksamats inom området och vi ser ett stort värde i att delta i nationella tillsynsprojekt.

5.1.32 Dagvatten

Dagvattenutsläppen bidrar till att förorena sjöar och vattendrag med bl.a.

näringsämnen, olja, metaller, skräp, salt och syreförbrukande ämnen. Många verksamheter bidrar till dagvattenutsläppen som trafik, industrier och renhållning.

Miljöenheten har tillsynsansvar över utsläpp till recipient som kan orsaka olägenhet för människors hälsa och miljön. I Nyköpings stad släpps dagvatten huvudsakligen ut i Nyköpingsån och Kilaån vilka mynnar i Stadsfjärden. Den juridiska

ansvarsfördelningen är komplex men miljöenheten ansvarar för att utöva tillsyn enligt 5 och 9 kapitlet i miljöbalken över dagvattenanläggningar och dagvattenutsläpp.

Tillsynen skulle syfta till att bedöma hur dagvatten hanteras inom miljöfarliga verksamheter men även från vägar, tak och parkeringsplatser och andra verksamheter.

Ett ökat fokus på det strategiska dagvattenarbetet inom hela kommunen förväntas leda till att miljöenhetens arbetsmängd kommer öka. Aktiv tillsyn på området har påbörjats under 2024 och planeras fortgå framöver.

5.1.33 Kommunal naturreservat

I Nyköpings kommun finns över 50 stycken naturreservat och av dessa är sju stycken kommunala, de är Hållet/Marieberg/Stenbro, Labro ängar, Janstorpsskogen, Ryssbergen, Strandstuviken, Horsvik samt Örstignäs. Miljöenheten har tillsynsansvar för att reservatsföreskrifterna och andra beslut följs i de kommunala naturreservaten. Miljöenheten prövar även tillståndsansökningar enligt reservatsföreskrifterna. Hittills har ingen regelbunden tillsyn utförts för att kontrollera att bestämmelserna följs i naturreservaten.

5.1.34 Avfallshanteringsplaner för fritidsbåthamnar

Under 2023 kom Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fritidsbåtar (TSFS 2023:12) gällande avfallshanteringsplaner och mottagningsanordningar för avfall för fritidsbåthamnar. Detta styrs av lagen Lag (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg (LÅFF). Nämnden ska enligt

denna föreskrift godkänna avfallshanteringsplanerna där det krävs. Dessa ska sedan revideras minst var 5:e år.

5.1.35 Sprängämnesprekursorer

Det finns en lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer, d.v.s. kemiska ämnen som finns tillgängliga på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av hemgjorda sprängämnen. Mot bakgrund av bl.a. att de ekonomiska aktörer som berörs av reglerna är spridda över landet och kommunernas tidigare erfarenhet av tillsyn över märkning av kemikalier har kommunerna fått tillsynsansvar enligt lagen. Kommunerna ska enligt lagen utöva tillsyn över att de ekonomiska aktörerna kräver att tillstånd uppvisas innan de tillhandahåller enskilda personer väteperoxid, nitrometan och salpeter utöver uppgivna koncentrationsgränser. Tillstånden till enskilda ges av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) efter skriftlig ansökan. Under 2024/25 planerar miljöenheten att på nytt informera de berörda aktörerna i Nyköping om regelverket.

5.1.36 Tillsyn hantering av jordmassor i exploateringsprojekt

Vid byggnation av nya områden och andra exploateringsprojekts så som byggande av ledningar och vägar uppkommer nästan alltid överskottsmassor som är förorenade i olika grad. När dessa fraktas bort från området betraktas de som avfall och miljöenheten har tillsyn över att massorna hanteras på rätt sätt. För närvarande sker ingen tillsyn över masshanteringen.

5.1.37 Rökfria miljöer

Tillsynen enligt tobakslagen är viktig eftersom rökning är ett stort hälsoproblem och kan utgöra en inkörsport till andra droger. Det är viktigt att särskilt unga personer inte exponeras för personer som röker eftersom det är främst unga som börjar röka. Tillsynen sker integrerat med den planerade hälsoskyddstillsynen på skolor, förskolor och vårdlokaler. Övrig tillsyn är händelsestyrd och bygger på att det kommer in klagomål eller att miljöenheten uppmärksammar problem på annat sätt. Under 2019 infördes en ny Tobakslag, vilken utökade nämndens ansvar i och med att rökning nu är förbjudet även på t ex uteserveringar, vid hållplatser och intill entréer till offentliga byggnader. Lagen har lett till ett flertal nya klagomål men tillsynen har inte tagit så mycket tid som befarats eftersom frågan uppmärksammats mycket i media.

5.1.38 Vattenskyddsområden

I Nyköping finns nio vattentäkter som har skyddsföreskrifter. Högåsens vattenskyddsområde har miljöenheten tillsyn över och beroende på vad som beslutas kan ytterligare tillsynsansvar tillkomma. Inom vattenskyddsområden omfattar tillsynsansvaret att bland annat kontrollera efterlevnaden av föreskrifterna.

5.1.39 Strandskydd

Nyköping kommun har många åar, sjöar och en lång kust med öar. Tillsynsbehovet är inte beräknat men bedöms som relativt resurskrävande. Dispenser och tillsyn hanteras av bygglovenheten på uppdrag av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och hanteras separat. För tillsynen i övrigt håller en separat tillsynsplan på att arbetas fram i samråd med ansvariga nämnder.

5.1.40 Krogbuller och evenemang

Miljöenheten får återkommande klagomål på buller från krogar och andra evenemang som spelar hög musik eller på annat sätt låter högt. Klagomålen har ökat kring krogbuller de senaste åren. Ansvar för tillsynen flyttas från och med 2025 över till Livsmedelsenheten.

5.1.41 Animaliska biprodukter

Animaliska biprodukter är material från djurriket som inte är livsmedel och som ännu inte bearbetats eller behandlats till en produkt. Exempel på animaliska biprodukter är döda djur och biprodukter från slaktade djur. Även kommersiellt fångad fisk och rens från sådan fisk omfattas. Det gör också ull, fjädrar, äggskal, matavfall och naturgödsel. Tillsynen syftar till att kontrollera att de animaliska biprodukterna och de produkter som framställs av dessa hanteras på ett så säkert sätt att de inte utgör risk för människor, djur eller miljö.

Kommunen har tillsynsansvar inom flera områden. Livsmedelsenheten utför tillsyn vid livsmedelsanläggningar som de ansvarar för och miljöenheten har tillsynsansvar över:

- nedgrävning av animaliska biprodukter
- utlämnade och transport av matavfall
- kompostering av matavfall (när det inte görs i en komposteringsanläggning som Jordbruksverket godkänt)
- förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen "gårdspannor".
- användning av organiska gödslingsmedel samt
- befattning med naturgödsel i primärproduktionen

Miljöenheten ser behov av att göra en översyn av tillsynsbehovet och ta fram en plan för hur regelbunden tillsyn skulle kunna bedrivas.

5.1.42 Hästgårdar

Under 2021 deltog miljöenheten i ett nationellt projekt initierat av jordbruksverket med tillsyn av hästgårdar. Fokus var hantering av gödsel och risk för näringsläckage.

Risker finns både för övergödning och påverka på dricksvatten i närområdet. Behov av fortsatt tillsyn av branschen har identifierats och kommer fortskrida under 2025.

5.1.43 Prioritering tillsynsbehov

För den behovsprioriterade tillsynen har en planeringsmatris använts i enlighet med Sveriges Kommuner och Regioners skrift om Kommunala behovsutredningar.

Genom att bedöma de olika branschernas tillsynsbehov får kommunen en uppfattning om hur ofta olika branscher behöver besökas. Bedömningen utgår från branschernas risker för miljö och hälsa samt de lokala förutsättningarna.

Planeringsmatrisen anger tillsynsbehovet som högt, normalt, lågt eller sporadiskt.

Detta resulterar exempelvis i att om tillsynsbehovet bedöms vara högt behövs årliga besök medan branscher som bedöms ha sporadiskt tillsynsbehov behöver besök mer sällan. De branscher som är icke-anmälningsskyldiga och som tagits med i denna behovsutredning är på inget sätt komplett över de verksamheter som miljöenhetens tillsynsansvar omfattar, den skulle kunna omfatta en mängd andra typer av branscher och verksamheter och vid den årliga revideringen sker en omvärldsbevakning för att se om ytterligare branscher ska tas med.

5.1.44 Tillsynsfrekvens behovsprioriterad tillsyn

Bransch (tillsynsområde)	Tillsynsintervall (år)	Prioritering tillsynsbehov	Antal objekt	2025	2026	2027
Föreordnade områden	1	Högt	x	900	900	900
Riskklassning + Tillsyn enskilda avlopp	1	Högt	6500	700	800	900
Ledningsnätet till Brandholmens reningsverk ⁷	1	Högt	1	100	100	100
Nationella tillsynsprojekt	1	Högt		160	160	160
Strandbad	1	Högt	18	36	36	36
Animaliska biprodukter (kadaverpannor & gödselhantering)	1	Högt		40	40	40
Småbåtshamn/båtbottentvättar	2	Normalt	8	80	0	80
Fordonstvättar	2	Normalt	21	210	0	210
Drivmedelsförsäljare	2	Normalt	6	60	0	60
Lackerare u-verksamheter	2	Normalt	3	0	30	0
Reningsverk mindre	2	Normalt	34	0	340	0
Livsmedel och foder	2	Normalt	3	0	30	0
Radon i flerbiljshus		Normalt	17600 lägenheter	200	200	200

Dagvatten		Normalt		200	200	200
Rökfria miljöer		Normalt		200	200	200
Vattenskyddsområden	2	Normalt	8	80	0	80
Metallbearbetning u-verksamhet	3	Lågt	2	0	20	0
Lantbruk med 30-100 djurenheter	3	Lågt	25	72	40	80
Jordbruk spannmålsodling > 100 ha	3	Lågt	57	88	160	160
Vårdboenden	3	Lågt	60	600	0	0
Idrottslokaler	3	Lågt	28	280	0	0
Gym/träningslokaler	4	Sporadiskt	15	150	0	0
Tandläkarmottagningar	3	Lågt	15	150	0	0
Fordonsverkstäder	3	Lågt	48	0	0	480
Textiltvätterier (Elis Textil)	3	Lågt	1	0	0	10
Tillsyn av kemikalier	4	Sporadiskt				
Golfbanor	4	Sporadiskt	3	0	0	30
Konstgräsplaner	4	Sporadiskt	8	40	0	0
Lantbruk med färre än 30 djurenheter	4	Sporadiskt				
Fastigheter med skrot och avfall	4	Sporadiskt		100	100	100
Enskilt dricksvatten	4	Sporadiskt				
Hälsoskyddslokaler	4	Sporadiskt				
Fastighetsägarnas egenkontroll	4	Sporadiskt		80	80	80
Frisörsalonger	4	Sporadiskt				
Kosmetiska produkter	4	Sporadiskt				
Kommunala naturreservat	4	Sporadiskt	5			
Sprängämnesprekursorer	4	Sporadiskt		40		
Hantering av massor i exploateringsprojekt	4	Sporadiskt		100	200	200
Avfallshantering	4	Sporadisk		100		
Krogbuller och evenemang	4	Sporadiskt	8	100	100	100
Hästgårdar (Jordbruksverkets projekt till 2024)	4	Sporadiskt	10	80		
Växtskyddsmedel - Riskklassning och tillsyn försäljning, användning etc	4	Sporadiskt		80	80	80

Akerier	4	Sporadiskt	20	200		
Nationella tillsynstrategier framöver	4	Sporadiskt		200	200	200
Jordbruksverkets projekt tillsyn i fält 2025		Sporadiskt		20		
Summa timmar			393	5426	4016	4686

⁷ Tillsynsansvaret över Brandholmens reningsverk ligger hos länsstyrelsen, men miljöenheten har tillsynsansvar över ledningsnätet. Ledningsnätets status har allt större inverkan på de faktiska utsläppen från avloppssystemen, via till exempel bräddning och egenkontroll krävs av verksamhetsutövaren. Tillsynsbehovet bedöms vara högt med årlig tillsyn.

5.2 Händelsestyrd tillsyn

Det tillsynsarbete som består av exempelvis ansökningar, anmälningar och klagomål sker som händelsestyrd tillsyn. En stor del av miljöenhetens arbete består av händelsestyrd tillsyn. Miljöenheten behöver ha resurser för den händelsestyrda tillsynen utan att den tar resurser från exempelvis den styrda tillsynen. Miljöenheten kan inte styra över när den händelsestyrda tillsynen sker men genom erfarenhet kan en tidsbedömning göras. Viktigt att komma ihåg är att behovsprioriterad tillsyn kan leda till händelsestyrd tillsyn ökar, exempelvis genom att en avloppsinventering leder till flera avloppsansökningar. Bygandet av ostlänken med en ökad exploatering och inflyttning förväntas ge en ökad mängd ärenden. Under pandemin när fler människor arbetade hemifrån ökade antalet klagomål och under 2020-21 inkom ca 150 klagomål per år, under 2023 var antalet tillbaka på ca 115 vilket troligtvis kvarstår för det kommande åren.

5.2.1 Ostlänken

Inför bygget av ostlänken kommer planer och remisser i en större omfattning att behöva hanteras. Det förväntas även öka den totala mängden etableringar och byggnationer eftersom Nyköping bedöms bli mer attraktivt i framtiden. När väl byggnationen startar kommer detta att generera arbetsuppgifter. Trafikverket räknar med att ha en entreprenör på plats under 2025. Det kan gälla upplag, förorenad mark, byggbuller, tillfälliga boenden och transporter. Detta kommer att öka volymen på den händelsestyrda tillsynen. Under 2026 beräknas bygget av banan starta på flera ställen längs linjen med schakt och sprängningar. Även kringverksamheter som är kopplade till antalet inresande personer som sysselsätts inom bygget förväntas öka stort.

5.2.2 Förorenade områden

Miljöenheten handlägger cirka ett 30-tal ärenden om förorenade områden varje år. Dessa gäller bland annat anmälan av efterbehandling och underrättelse om påträffad markförorening. I de flesta ärenden ingår bedömning av hur massor ska hanteras. På förorenade fastigheter där en exploatör vill ändra markanvändning, till exempel bygga bostäder på industrimark blir exploatören verksamhetsutövare och ska stå för

efterbehandlingsåtgärder till halterna är lämpliga för den nya markanvändningen. Miljöenheten får i samband med fastighetsaffärer frågor om vad vi känner till om föroreningar i mark och byggnader. Påbörjade avhjälpandeprojekt vid blivande Resecentrum samt Nöthagenområdet kommer att ta en hel del tid i anspråk de kommande åren. Områden vid Ribban kommer även det att kräva en hel del insatser liksom brandövningsplatser och gamla deponier.

5.2.3 Köldmedierapporter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvaret på kemiska produkter och biotekniska organismer. En del i detta arbete är handläggning av årlig rapport från läckagekontroll. Varje år handläggs cirka 200 stycken köldmedierapporter. Ansvaret för granskningen av köldmedierapporterna kommer att flyttas över till Livsmedelsenheten inför 2025.

5.2.4 Miljöskyddsärenden

Anmälan och ansökningar om olika typer av miljöfarliga verksamheter handläggs av miljöenheten, till exempel anmälan om småindustri, hantering av massor (avfall), krossning av berg, värmeuttag, kompostering och anmälan om demontering av oljetank. Andra miljöskyddsärenden är klagomålsärenden om till exempel nedskräpning.

5.2.5 Hälsoskyddsärenden

Anmälan och ansökningar om olika typer av hälsoskyddsverksamheter handläggs av miljöenheten, till exempel fotvård, tatuering och förskola. Andra hälsoskyddsärenden är klagomål på främst boendemiljön. I Nyköpings kommun finns 9900 hyresrätter, 7700 bostadsrätter och 10 000 villor vilket ger totalt 27 600 bostäder (dec 2019). Klagomålsärenden som inkommer till miljöenheten gäller främst mögel, dålig ventilation, fukt och för låg temperatur i bostaden samt störande vedeldning från grannar. Klagomål på basstationer för mobiler handläggs också av miljöenheten. Mängden anmälningar och klagomålsärenden bedöms öka under de närmaste åren på grund av Nyköpings tillväxt och att allt fler människor jobbar hemifrån och då lättare störs av exempelvis olika ljud.

5.2.6 Avloppsärenden

Att ändra eller att inrätta en enskild avloppsanläggningen är anmälnings- eller tillståndspliktigt enligt miljöbalken. Antalet ärenden bedöms minska de närmaste åren i samband med att de fastigheter som inventerats och fått krav på åtgärd och ansöker om nytt avloppstillstånd minskar i och med att inventeringen avslutats. Gissningsvis ungefär 80 ansökningar per år fortsättningsvis.

5.2.7 Olyckor

När det sker trafikolyckor med utsläpp till natur kontaktar räddningstjänsten miljöenheten för en bedömning. En inspektör åker då ofta ut på plats samt vid behov

följer upp att marken saneras. Tidsåtgången varierar beroende på olyckans omfattning. Olyckstillsynen kan debiteras ansvarig verksamhet eller eventuellt väghållaren.

5.2.8 Minireningsverk

För att minireningsverk ska fungera som det är tänkt krävs att de sköts enligt leverantörens anvisningar. För att säkerställa detta behövs tillsyn. Miljöenheten bedriver tillsyn på de minireningsverk som installerats och varit i drift en tid.

5.2.9 Resursbehov händelsestyrd tillsyn

Tillsynsområde	2025	2026	2027
Förorenade områden, avhjälpande	800	800	800
Köldmedierapporter	400	400	400
Miljöskyddsärenden			
- C-anmälan	500	500	500
- avfall i anläggningsändamål	600	1000	1000
- avfallsärenden (dispenser renhållningsordningen)	200	200	200
- befogade klagomål	800	1000	1000
- anmälan värmeuttag	250	250	250
- övrigt	900	900	900
Hälsoskyddsärenden			
- §38-anmälan	400	400	400
- befogade klagomål	700	700	700
- musikbullenklagomål	100	100	100
- övrigt (lokala hälsoskyddsföreskrifter, radon, etc)	200	300	300
Avfallshanteringsplaner fritidsbåtshamnar	0	0	0
Avloppsärenden	600	600	600
Olyckor	150	200	200
Resursbehov händelsestyrd tillsyn i timmar	6600	7350	7350

5.3 Skattefinansierad tillsyn

Den tillsyn som inte är möjlig att ta betalt för utan måste finansieras via anslag är den skattefinansierade tillsynen. Denna typ av tillsyn är obligatorisk och exempel på detta är sanktionsavgifter, åtalsanmälningar och ogrundade klagomål. Kommunens skattefinansierade verksamhet omfattar remisser och planarbete hos miljöenheten.

5.3.1 Sanktionsavgifter och åtalsanmälningar

Som ett led i tillsynen ska tillsynsmyndigheten pröva och besluta om miljöstraffsavgifter. I en förordning anges vilka överträdelser som miljöstraffsavgift ska tas ut och med vilka belopp. Den som överträtt reglerna behöver inte ha gjort det uppsåtligt eller av oaktsamhet för att tillsynsmyndigheten ska besluta om avgiften. Tillsynsmyndigheten kan låta bli att ta ut avgiften om det vore oskäligt med hänsyn till bland annat sjukdom eller att överträdelsen redan lett till straff enligt miljöbalken. De typer av ärenden som kan leda till sanktionsavgift är oftast köldmedierapportering, påbörjat verksamhet innan anmälan samt enskilda avlopp som anläggs utan tillstånd.

Tillsynsmyndigheten är även skyldig att åtalsanmäla varje misstanke om brott mot miljöbalkens bestämmelser. Myndigheten anmäler de faktiska förhållandena till polis eller åklagare och gör inte en bedömning av exempelvis om överträdelsen har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. I miljöbalken finns bland annat straffbestämmelser om miljöbrott, miljöfarlig kemikaliehantering, otillåten miljöverksamhet samt försvårande av miljökontroll.

5.3.2 Fosforfällor

De fastighetsägare som har enskilt avlopp med en fosforfälla ansvarar för att filtermaterialet byts tillräckligt ofta, vanligen vartannat år. Det är viktigt för att tillräcklig fosforrening ska uppnås. Miljöenheten har tillsyn över att bytena sker och framför allt att ny säck införskaffas efter tömning. De fastighetsägare som har enskilt avlopp med kemfällning av fosfor ansvarar för att bedriva egenkontroll av anläggningen och fylla på fällningskemikalier vid behov. Miljöenheten följer regelbundet upp att fosforfällorna töms och fylls på i samarbete med renhållningen. I kommunen finns för närvarande cirka 300 fosforfällor som ska tömmas vart annat till vart tredje år. Miljöenheten får även in och behandlar ca 30 ansökningar om dispens från hämtning av fosforbindande material samt eget omhändertagande av fosforbindande material.

5.3.3 Obefogade klagomål

En tillsynsmyndighet är skyldig att vara aktiv genom att utreda inkomna anmälningar om missförhållanden samt följa upp vidtagna åtgärder. Klagomål som inte kräver utredning och bedöms vara obefogade i miljöbalkens mening kan inte avgiftsfinansieras. Exempel på klagomål som inkommer till miljöenheten är klagomål på buller, inomhustemperatur och störande lukter. Där det visar sig att ljudnivån låg under riktvärdet, temperaturen inom intervallet som är acceptabelt och att lukten inte återkom tillräckligt ofta bedöms dessa klagomål inte vara en olägenhet för människors hälsa.

5.3.4 Planer och projekt

Drygt 180 remisser inkommer till miljöenheten varje år. Internt inom kommunen remissas ärenden gällande bygglov, serveringstillstånd och detaljplaner men även andra typer av utredningar som tas fram på andra enheter. Nationella myndigheter

remissar olika typer av ärenden och utredningar. Miljöenheten samverkan på möten gällande planering av Ostlänken. Vi är med och tar fram planer gällande dagvattenhantering och översiktsplan.

5.3.5 Avfallsdispenser

I Nyköpings kommun är det möjligt för en fastighetsägare att anmäla till miljöenheten om egen kompostering av matavfall. Det är då även möjligt för fastighetsägaren att få befrielse från det bruna avfallskärlet. Fastighetsägaren får då ett beslut. Enligt taxa enligt miljöbalken är handläggningen av dessa ärenden avgiftsfria och därmed skattefinansierade.

En fastighetsägare som sorterar ut matavfall och komposterar på den egna fastigheten kan även ansöka om att det gröna kärlet hämtas en gång per kvartal. Fastighetsägaren får då ett beslut om förlängt hämtningsintervall och enligt taxan är handläggningen av även dessa ärenden avgiftsfria. Årligen handlägger miljöenheten cirka 30 anmälningar och ansökningar.

5.3.6 Service och vägledning

Dagligen ringer eller e-postar kommunens invånare och företagare till miljöenheten och ställer frågor och söker råd. Det kan handla om vad som är ok att grannen gör, vilken temperatur det ska vara inomhus, om huset de funderar på att köpa har en godkänd avloppsanläggningen eller hur de ska göra för att mäta radonhalten. Många frågor kan hanteras av kundservice men en del frågor besvaras av en inspektör på miljöenheten. Frågor och begäran om handlingar kommer även från företag, mäklare, konsulter och media. Årligen svarar miljöenheten även på flertalet enkätundersökningar som skickas ut från nationella myndigheter och lärosäten.

5.3.7 Ostlänken

Miljöenheten medverkar vid olika möten och samråd inför byggandet av Ostlänken med bibana och stationer. Detta för att i ett tidigt skede kunna lyfta och få med miljöfrågorna och informera om gällande krav och eventuella behov av anmälningar och tillstånd.

5.3.8 Objektburen smitta - smittspårning

Vid utbrott av objektburen smitta medverkar kommunens tillsynsmyndighet vid smittspårning. Med objektburen smitta avses smitta som sprids från ett objekt eller djur till människa. Det kan röra sig om legionella på ett vårdboende eller i bassängbad eller vissa smittor på förskolor som sprids via exempelvis skötbord och liknande.

5.3.9 Riskklassning av enskilda avlopp

Under de kommande åren ska alla mindre avlopp riskklassas för att bedöma tillsynsbehovet och eventuellt åtgärdsbehov. Riskklassen utgår bland annat från

recipientens känslighet, typ av avloppsvatten, anläggningens dimensionering och tekniska förutsättningar. I Nyköping finns cirka 6500 enskilda avlopp som behöver riskklassas. Avlopp med okänd riskklass kan behöva tillsynsbesök.

5.3.10 Resursbehov skattefinansierad tillsyn

Tillsynsområde	2025	2026	2027
Sanktionsavgifter och åtalsanmälningar	100	100	100
Fosforfällor	80	80	80
Obefogade klagomål	400	400	400
Planer och projekt	800	900	900
Avfallsdispenser	80	80	80
Service och vägledning, web	1500	1500	1500
Remisser	200	200	200
Ostlänken samråd & planering	400	400	400
Riskklassning enskilda avlopp	500	500	500
Objektburen smitta - smittspårning	50	50	50
Resursbehov skattefinansierad tillsyn i timmar	4110	4210	4210

6 TOTALT RESURSBEHOV TILLSYN MILJÖBALKEN 2025-2027

När de fem kategorierna av tillsyn sammanställs för perioden framkommer nedanstående resultat gällande resursbehov för tillsynen.

Tillsyn	2025	2026	2027
Styrd tillsyn miljöskydd	825	1125	885
Styrd tillsyn hälsoskydd	46	636	1116
Behovsprioriterad tillsyn	5426	4016	4686
Händelsestyrd tillsyn	6600	7350	7350
Skattefinansierad tillsyn	4110	4210	4210
Miljöövervakning (MSN)	280	280	280
Sammanlagt resursbehov för tillsyn	17287	17617	18527

7 ÄNDRINGSHISTORIK

Rev	Författare	Beskrivning av förändring	Datum